

L'EVANGELI DE MATEU

L'Evangelí segons Mateu és un dels quatre evangelis canònics, és a dir, acceptats per l'Església com a transmissors de l'autèntic significat de la història de Jesús de Natzaret. Es tracta d'un text pensat, escrit i dirigit a una comunitat de jueus convertits. Així ho proven les múltiples referències a la cultura hebrea (hebraïsmes lingüístics, costums i usos, tradicions, textos bíblics...), i la problemàtica de fons, que s'hi troba present en cadascuna de les pàgines. Alguns exemples: quin és el paper de la Llei/Torah després de la resurrecció de Jesús; com cal entendre la messianitat/alliberament d'un crucificat; què és allò que s'ha de fer mentre hom espera la vinguda definitiva del Senyor... Malgrat això, és molt probable que la comunitat receptora fos mixta, formada per cristians d'origen jueu i d'origen pagà. Inclou també múltiples cites de L'Antic Testament per provar que Jesús és l'enviat del Déu d'Israel que anunciaven les profecies. Les podem llegir en els moments més significatius de la vida de Jesús, el Messies: Mt 1,23; 2,6.15.18.23; 4,15-16; 8,17; 12,18-21; 13,35; 21,5; 27,9-10. Hi ha dubtes sobre si l'original estava escrit en hebreu o en arameu, una prova més de qui devien ser els primers destinataris.

Autor: La tradició cristiana atribueix a Mateu l'autoria de l'Evangelí que porta el seu nom (*kata Mathaion*: 'de Mateu' o 'segons Mateu'). El primer autor conegut d'establir aquesta atribució fou Papiès, qui, vers el 110 o 120, en un text citat per Eusebi de Cesarea, diu que «Mateu [...] posà en ordre les frases de Jesús redactades en hebreu i interpretà cadascuna segons els seus sabers». D'acord amb aquesta informació, alguns antics autors cristians consideraren Mateu - Leví, el cobrador d'imposts cridat per Jesús al seguiment (Mc 2,13-17; Mt 9,9-13), com l'autor d'un primer evangelí, escrit en arameu, la traducció del qual al grec seria el text ara conegut com a **evangelí de Mateu**. Ireneu de Lió, Climent d'Alexandria, Eusebi de Cesarea i Jeroni es troben entre els que consideraren l'apòstol Mateu autor d'aquest evangelí.

Època, lloc i data en què fou escrit: el context històric és el del judaisme posterior a la destrucció del temple l'any 70 dC. És per això que s'hi percep un enfrontament (cc. 12 i 23) entre el judaisme fariseu o rabínic –pràcticament l'únic que va quedar a partir d'aquest moment– i els seguidors de Jesús de Natzaret, mort i ressuscitat. Les relacions entre la sinagoga rabínica i les comunitats cristianes, per la força i l'evolució dels fets històrics, han experimentat una hostilitat més gran que en els orígens: la identitat de cada una de les quals es va perfilant i definint, fins a arribar a la ruptura quan el judaisme posterior a la caiguda de Jerusalem introduirà en la pregària que resen cada dia els hebreus fidels l'acció de gràcies a Déu per no ser un membre del grup cristià... L'evangelí de Mateu és una bona mostra de l'intent de l'Església, en la segona generació, d'aprofundir en la seva

identitat genuïna i assenyalar les notes que la defineixen enfront de totes les altres religions existents aleshores, inclosa aquella de la qual va néixer, la religió jueva.

Els materials escrits que Mateu usa: les fonts que va utilitzar l'autor d'aquest evangeli són, d'una banda, i de manera primordial, l'**Evangeli de Marc**; d'aquest assumeix l'esquema narratiu (predicació de Jesús a Galilea i rodalies; viatge a Jerusalem; estada a la Ciutat Santa, mort i resurrecció); però a més, coneix materials d'altres fonts, la principal de les quals seria l'anomenada **font Q** (un recull molt antic de frases i dites de Jesús agrupades segons diversos temes). La resta dels textos o són de pròpia elaboració o d'altres fonts anteriors exclusives de Mateu.

Síria seria un dels llocs amb més probabilitats d'ubicar la comunitat destinatària de l'Evangeli de Mateu. No podem concretar gaire més, però podríem pensar per exemple en Antioquia de Síria o Damasc. Ignasi ja coneixia aquest evangeli devers l'any 115 dC.

La datació més admesa situa l'evangeli al voltant de l'any 80, perquè se suposa que descriu la destrucció del Temple de Jerusalem de l'any 70. Les datacions més tardanes estan limitades pels papirs P64 i P67 (devers l'any 200) i l'esment d'un evangeli de Mateu escrit en arameu que fa Papius devers l'any 125. Posteriorment l'esmenten Ireneu de Lió (vers 180) i Climent d'Alexandria (vers 200).

Organització del text de Mateu: hem dit que pren de Marc l'esquema base de tota la narració; això inclou la predicació per Galilea i entorns, un viatge, Jesús i els seus cap a Jerusalem, i l'estada a la Ciutat Santa, on té lloc la passió, mort i Resurrecció del Senyor. A l'interior d'aquest esquema narratiu l'autor de l'evangeli de Mateu incorpora els materials originals seus (sobre-

tot, la Font Q i els altres de collita pròpia); sobretot, amplia notablement les escenes de resurrecció (cap 28,1-20, enfront dels 16 vv que hi dedica Marc) i encapçala l'obra sencera amb una referència molt ampla al naixement i als orígens de Jesús de Nazaret, per tal de mostrar-ne l'ascendència davídica.

Sense dificultat es poden identificar cinc llargs discursos entorn dels quals s'articula tota la resta del text:

- Les Benaurances i el sermó de la Muntanya (Mt 5-7)
- El discurs de la missió (Mt 10)
- Discurs de les paràboles (Mt 13)
- El discurs sobre l'Església (Mt 18)
- El discurs escatològic (Mt 23-25)

Cadascun dels diferents discursos és assenyalat per la repetició d'una mateixa frase: («i quan Jesús hagué acabat aquestes paraules, succeí que...»): 7,28; 11,1; 13,53; 19,1; 26,1). Podem afegir un matis que aclareix la voluntat de l'autor en escollir aquesta estructura:

- el primer (5-7) i el cinquè discursos (23-25) són més llargs que els altres;
- el segon (10) i el quart (18) són dirigits directament als deixebles, la temàtica, clarament comunitària/eclesial;
- això situa al centre el cap. 13, el tema del qual és el Regne del Cel.

Podem dir, doncs, que l'autor del primer evangeli, fidel a la voluntat de parlar a membres del poble d'Israel convertits, elabora un nou «pentateuc» (els cinc volums de la Torah, segons la tradició hebrea) per tal que exerceixin en el nou poble de Déu la mateixa funció que en l'anterior: expressar la voluntat salvadora de Jahvè en els temps posteriors a la resurrecció de Jesús.

Així doncs, l'estructura que l'autor de l'evangeli de Mateu ofereix als seus lectors seria la següent:

Horitzó de la Bona Nova de Jesús: els seus orígens:
Evangelis de la infància: 1,1-2,23

Preparació per a rebre la Bona Nova:
Predicació del Baptista - Baptisme de Jesús - Temptacions al desert (3, 1- 11)

- A. La Nova Llei del Regne del Déu Abba (3,12-9,38)*
- B. El Nou Israel anunciat al Poble Sant i al món (10,1-12,50)*
- C. El Regne present en el món i la història (13,1-16,12)*
- B. L'Església, mediació del Regne ara i aquí (16,13-20,34)*
- A. La història a la llum del Regne de l'Abba (21,1-25,46)*

Horitzó de la Bona Nova: Passió, Mort i Resurrecció del Senyor: 26,1-28,15)

Cloenda de tot l'evangeli: 28, 16-20

L'evangeli de Mateu i nosaltres: per a nosaltres, lectors del segle XXI, més enllà dels problemes concrets que afectaven els destinataris de Mateu, suposa una oportunitat més d'entrar en contacte amb la persona del Senyor Ressuscitat, Vivent avui, ara i aquí, entre nosaltres, delerós de dir-nos paraules d'esperança, de consol, de confiança en la vida viscuda a redós de l'Amor sense límits, nom i llinatge del nostre Déu. També nosaltres avui necessitam redefinir la identitat de la comunitat cristiana en una societat tan dinàmica i tan canviant com és la d'ara; també freturam de punts de referència crítics per no perdre la vertadera llecor de la bona nova i sobretot, necessitam compartir amb els cristians de tots els temps aquelles experiències fonamentals que permeten viure a fons, radicalment, amb alegria, la bellesa de l'evangeli. És l'oportunitat que durant tot el present any ens ofereix la lectura orant dels textos de Mateu.

APRENDRE A LLEGIR L'EVANGELI

De cada vegada ens costa més llegir. I quan ho feim, ens interressam només pel final: si es casen o no, qui és l'assassí... Els mitjans audiovisuals, els programes interactius, l'ordinador..., ens allunyen vertiginosament de la lectura. Vertiginosament: aquesta és la paraula que defineix amb més exactitud la nostra peculiar forma de ser avui en el món. Tot ho hem de fer ràpid, tot ha de ser tot d'una, només existeix ara..., i ara passa tan aviat que no arriba a deixar petjada en nosaltres; només un mal gust de boca per la seva insuportable lleugeresa... Per això cada vegada ens costa més perdre temps. Vull dir: realitzar accions sense un guany immediat que en mostri la utilitat segons la nostra escala de valors. Gratuïtament. Gens estrany, idò, que la pregària, la contemplació, la meditació, la lectura tranquil·la sols per passar-hi gust ens resulti difícil, estranya. No tenim temps. És la gran mentida que ens volem fer creure.

Posem l'exemple de l'Evangeli: quan un dia ens decidim a llegir-lo, no sabem gaire què hem de fer per a aprofitar el poc temps que tenim. Aleshores compareixen totes les dificultats. Vegem-ne algunes: un text allunyat de la nostra cultura (ja hi ha poca gent que

hagi vist semblar o sàpiga què és un pastor o una dona que pasta!); la manca d'una metodologia mínima; allò que a mi m'agrada anomenar «la tirania de l'expert»: creure que per a entendre l'evangeli és necessiten molts estudis que la majoria no pot tenir...

Oblidam dues coses.

La primera: la bona nova és per als senzills. Perquè la senzillesa és un dels noms de Déu. Una comprensió de l'evangeli que exigís haver passat per les escoles o que es trobàs supeditada a les tècniques, podria ser molt interessant, necessària, útil per al diàleg amb els creients i no creients..., però no s'identificaria de cap manera amb la lectura que més li agrada a Jesús de Natzaret, aquell que sentia una especial debilitat pels petits!

La segona: una cosa és l'estudi i l'altra la meditació. Els occidentals confonem sovint aquestes dues coses..., perquè som poc contemplatius. I perquè ens agrada una mica massa dominar i controlar: la ciència és una clau de domini. La contemplació és un camí de comunió.

Per això, em sembla oportú recuperar l'intent d'una lectura dels evangelis en clau contemplativa: allò que solem anomenar ja des de fa uns anys la «Lectio Divina» o la lectura de la Paraula de Déu. És el que vos proposam aquí.

Ara, per començar, només vull proposar el criteri clau d'aquesta lectura: la transparència del cor. Estudiar vol dir acumular dades que, sistematitzades mitjançant una metodologia correcta, ens proporcionaran idees, conclusions, teories objectives. Contemplar és trobar, a partir de les dades que proporciona el text, la fusió d'horitzons entre la paraula i la vida. Per tal que la Vida de la Vida, l'ABBÀ, pugui fer-se més i més present a la consciència de la persona. Fins a esdevenir el seu contingut absolut. I fonamentar una biografia en l'Amor. És allò que Jesús va fer i allò que avui ens proposa que nosaltres facem. Ell ens espera amb il·lusió.

LA "LECTIO DIVINA" LECTURA DE LA PARAULA DE DÉU .....

Amb aquest nom es designa una manera d'acostar-se a la Paraula de Déu practicada a l'Església des de temps immemorial, sobretot als monestirs, però també molt escaient per a qualsevol cristià o cristiana que desitgi de cor viure la vida del Crist.

Consisteix en una metodologia pensada per arribar a la "fusió dels horitzons", com acabam de dir: per aconseguir passar de les paraules sempre antigues i sempre noves del text evangèlic a la vida quotidiana d'avui. De tal manera que es produeixi la meravella de la comunió entre Jesús Viu en la seva Paraula i nosaltres, aprenents de l'art d'estimar que Ell ens va convidar a fer nostre. Llegir la Paraula cercant-hi el batec de la novetat aportada per la Resurrecció de Jesús és la finalitat de tota aproximació cristiana a l'Evangeli i als altres escrits bíblics. Això a vegades resulta en aparença difícil. Perquè l'univers mental i social en què nasqueren els textos ja no són els nostres. I sovint ens resulten estranys. No és així. Amb un petit esforç, les paraules de la Paraula cobren vida i es fan portadores d'una fascinant Notícia: Déu ens estima! Val la pena viure a redós d'aquesta veritat! Per poder-la copsar, entendre, fer-la nostra, necessitam una mínima metodologia. Alguns petits indicadors que, a la vora del camí, ens condueixin i ens ajudin al contacte amb el Déu Trinitat. La "**Lectio Divina**" o la "**Lectura de la Paraula de Déu**", com nosaltres li direm, vol servir d'ajuda a aquesta experiència sempre constitutiva de la fe cristiana. El mètode que proposam es distribueix en els tres moments clàssics de la Lectura de la Paraula de Déu:

- **Lectura**
- **Contemplació**
- **Oració**

Lectura del text: es tracta en aquest primer moment de contacte amb la Paraula de comprendre i entendre el missatge del text: allò que l'autor ens vol fer arribar i ens vol dir. No oblidem que es tracta d'un text antic, escrit fa molts d'anys, en un context lingüístic (nosaltres en llegim sempre una traducció de l'original grec) i cultural (les coses no són com eren llavors: vivim una cultura urbana, per exemple, i Jesús predicava habitualment a gent del camp). Les coses han canviat molt i pot ser que, d'entrada, necessitin actualització i contextualització. Amb l'ajut dels experts que han estudiat a fons aquestes coses, podem entrar en el significat més profund del text i comprovar allò que diu sobre la persona de Jesús, sobre la manera d'entendre Déu i sobre nosaltres mateixos, que és el que ens interessa per arribar a la lectura creient del text. De fet, l'objectiu d'aquesta primera aproximació és traduir-lo a la nostra forma de veure i de viure actuals. I ens servim del material que aporta aquest quadern i de tot allò que nosaltres ja sabem o podem trobar a altres llibres.

Contemplació: una vegada copsat el missatge del text, cerquem connectar-lo amb la nostra experiència personal o de grup. Sobretot, cerquem la mirada de Jesús sobre la vida, sobre les persones i sobre els esdeveniments i fets que contenen els evangelis. Ens deixem prendre i posseir per aquesta mirada fonda, que és la mirada de l'Amor sense límits. I la confrontem amb la nostra pròpia manera de situar-nos davant de nosaltres mateixos, amb les nostres relacions amb els demés; amb la societat i el món... Volem, en aquest segon moment connectar personalment i en grup amb Jesús, el nostre Déu, el Déu-amb-nosaltres; percebre la seva

voluntat, el seu estil de ser i de fer, la seva forma de respondre als desafiaments de la vida i de la mort. Per tal de, a poc a poc, rebre la gràcia de la conversió i assemblar-nos més i més a Ell. Fins a arribar a poder dir amb sant Pau: "Sé de qui m'he fiat; ja no som jo que viu; Crist és la meua vida!". Ens ajudarà el questionari que aporta aquest quadern, però també totes aquelles coses que puguem pensar, dir, compartir amb els altres membres del grup i escoltar les seves aportacions.

Oració: com el seu moviment natural, el moment anterior acaba en el desig de parlar amb el Senyor Ressuscitat, present en la reunió segons la seva paraula: "*Quan dos o tres es reuneixen en el meu nom, jo hi som ben present enmig d'ells..., per tal de donar-los tot allò que demanin en nom meu!*". Allò que demanem, de mil maneres i amb mil matisos, és sempre el mateix: conèixer més i més el Senyor per enamorar-nos també més i més d'Ell, l'Amat de nosaltres, els seus amics i amigues. Serà bo, idò, en aquest moment

convertir en oració senzilla i serena l'experiència que s'haurà construït dins el nostre cor en els dos moments anteriors. També aquest quadern aportarà alguna indicació que pot ser útil.

PROPOSTA DE MÈTODE PER UNA REUNIÓ DEL GRUP

.....

Cada grup té un coordinador, que modera la reunió per tal que se segueixi la metodologia en totes les seves passes, no es perdi el temps ni el grup quedi enrocat en un dels tres moments del mètode. El grup decideix en una primera reunió la periodicitat de les trobades (setmanal, quinzenal, mensual). Convé recordar dues regles de la vida espiritual:

- Cada un aprofita segons l'esforç que hi posa
- No es fa res interessant sense constància i esforç

Comença la reunió amb la invocació al Déu Trinitat, que pot ser “*En nom del Pare...*” o el rés del “*Glòria al Pare...*”. Es dediquen llavors uns minuts a compartir entre tots allò que de més important ha succeït als membres del grup des de la darrera reunió. La finalitat és fer un exercici de compartir la pròpia vida amb els altres assistents a la reunió. Es fa sempre segons el grau d'intimitat que cada grup es marca en llibertat. Es dediquen llavors uns minuts a compartir entre tots allò que de més important ha succeït als membres del grup des de la darrera reunió. La finalitat és fer un exercici de compartir la pròpia vida amb els altres assistents a la reunió. Es fa sempre segons el grau d'intimitat que cada grup es marca en llibertat.

TEMPS D'ADVENT

Després de la celebració anyal del misteri pasqual, la celebració més antiga de l'Església és la memòria del Naixement del Senyor i el record de la seva primera manifestació al món. Aquesta memòria, però, es prepara durant el temps d'Advent, que té un doble caràcter: és un temps de preparació per a les solemnitats de Nadal, durant el qual commemoram la primera vinguda del Fill de Déu als homes, i alhora és un temps que ens fa pensar en l'expectació de la segona vinguda de Crist a la fi del temps. Per aquests dos motius, el temps de l'Advent se'ns ofereix com un temps de piadosa i gojosa esperança.

Ens anirà molt bé durant aquest temps llegir la Paraula buscant netejar els nostres ulls per tal de veure la presència de l'Amor sense límits en tots i cada un dels fets que conformen la vida nostra i del món en què vivim. La vida és el lloc de manifestació del nostre Déu i tot és paràbola del seu Regne, de la seva voluntat de salvar la humanitat. Contemplar la vida des de la seva paraula esdevindrà la millor manera d'agrair tant d'amor vessat cor endins dels nostres cors i de comprometre'ns més i més amb l'evangelització de la societat. L'evangeli de Mateu ens proporciona el material adequat per a la nostra contemplació: és una ampla meditació sobre el Regne de Déu en el món, com a llavor que dinamitza la història i l'acosta a la seva plena realització, «quan Déu ho serà tot en tots». Els evangelis del temps d'Advent tenen enguany un fil conductor que els fa especialment interessants: són altres tantes ocasions de comprovar la victòria de l'Amor en el si de situacions especialment difícils per a la persona o per a la comunitat. No ens anirà gens malament a nosaltres.

LECTURA

El moderador llegeix o demana a algun membre del grup que es llegeixi el text bíblic escollit per a la lectura del dia. Es fa pausadament i sense presses. Tots els membres del grup tenen una Bíblia i segueixen la lectura en el seu llibre personal, que han de poder subratllar, anotar, etc.

Cada un dels membres del grup té un quadern i el porta a la reunió on apunta totes aquelles coses que li semblen interessants durant la reunió o, també, durant l'interval que hi ha entre una i una altra trobada. La finalitat d'aquest quadern és que serveixi de memòria i testimoni del procés personal i del mateix grup durant el curs. Podrà ser una bona eina a l'hora de programar recessos, trobades amb altres grups o diocesanes.

Si s'ha llegit el material que aporta aquest fulletó abans de la reunió, els presents aporten totes aquelles dades que els han semblat interessants per entendre millor el text, allò que els ha qüestionat o que creuen oportú per a ajudar els altres membres del grup; per exemple, si disposen d'una Bíblia amb notes a peu de pàgina aclaridores, poden llegir-les. Cas que hi hagi alguna cosa que els resulti difícil d'entendre o que no acabin de veure, ho diuen i entre tots es mira de fer-hi llum. Inmediatament comprovaran que un text llegit i comentat en grup aporta una riquesa insospitada, que va més enllà del que cada un sap (és la intervenció de l'Esperit!) i que no es necessita cap expert per arribar al contingut de la Paraula.

CONTEMPLACIÓ

El moderador, segons el temps, assenjala el pas al segon moment. Convida a uns instants de silenci i, seguint el qüestionari present en el fulletó que es té a les mans, cada participant fa la seva aportació, sempre segons la finalitat d'aquest moment: fer nostra la mirada de Jesús sobre la vida narrada en el text i confrontar-la amb la nostra pròpia mirada.

Aquesta és l'oportunitat de prendre consciència de la "veritat" del text: allò que diu de mi i del meu Déu; allò que il·lumina la persona sencera i l'acosta a l'experiència de l'Amor de Déu.

ORACIÓ

El moderador assenjala l'inici d'aquest tercer moment. Els participants fan un temps de silenci per interioritzar l'experiència construïda entre tots i llavors fan una pregària també entre tots. Pot servir com a pregària comuna la que aporta el fulletó, però ha de ser sempre un moment de llibertat, de compartir i de confiança, i cada grup la farà segons el seu estil propi i el moment en què es troben els qui el formen.

Aprofitam també per apuntar al quadern allò que consideram més important del que ha passat i ens ha passat durant la reunió.

Es pot acabar invocant de bell nou el Nom del nostre Déu o amb una avemària.